

Apostoli 1. *Cor. c. 9.* « Nescitis quoniam, qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt; et qui altari deserviunt, cum altari participant. »

Sed quamvis res ita se habeat, hinc tamen erupit avaritia Sacerdotum, qui propter hoc lucrum pluries in die celebrabant: propterea id prohibuit Innoc. III. in *c. Consuluisti, de Celeb. Miss.* Sed huic prohibitioni alia successit nequitia; etenim Sacerdotes in eadem Missa tot hostias consecrabant, quot erant elemosynam offerentes. Alii verò Missam dici legebant ter, vel quater, usque ad Offertorium, deinde tot Secretas iterabant, quot Orationes legerant, et tandem sub uno Canone Missam perficiebant, tot repetitis Collectis in fine, quot initio recitaverant; et sic pro numero repetitionum accipiebant stipendia; vocabanturque hæ Missæ *Bisfaciatæ, et Trisfaciatæ*. Sed ipsæ adhuc fuerunt eliminatæ. Postea alii plures errores in medium irrepserunt, qui ab Alex. VII fuerunt proscripti in *Propos. 8. 9 et 10.* quas referemus *n. 318 et 321.*

517. — Quær. I. An Sacerdotes divites possint pro Missis stipendia accipere? Negant *Caj. 2. 2. q. 100. art. 2. Sylo. et Graf. apud Esc. l. 21. n. 590.* quia stipendium traditur in sustentationem celebrantium; divites autem jam habent unde alantur. Sed communiter et rectè affirmant *Suar. d. 86. sect. 3. Lugo d. 21. n. 18. p. 461. n. 4. Cont. Tourn. p. 786. q. 2. cum Gers. et Thomassin. Conc. t. 8. Salm. c. 5. n. 2. Pal. p. 14. n. 3. et Esc. l. c. n. 592. cum Nao. Soto, Conc. Bonac. Reg. et aliis passim; et favet D. Th. Quodlib. 7. art. 10.* Ratio, quia hodie id permittitur à consuetudine universalis Ecclesiæ, tum quia quisque operarius (sive dives, sive pauper) dignus est mercede sua, et ut inquit Apostolus: *Quis suis stipendiis militat unquam? 1. ad. 1. Corinth. 9.* Vide dicta *Tom. 1. l. 3. n. 55. Qu. V.* Utrum autem sit simonia celebrare principaliter ob stipendium? Probabilius negatur. Vide dicta *ib. Qu. VI.*

Quær. II. Quomodo peccet Sacerdos, differendo celebrare Missas, accepto stipendio? Utique graviter peccat, si diu differt, ut habetur in *Decretis S. C. Concilii editis die 21 Jun. 1625* ex auctoritate Urb. VII. illi specialiter attributa, et ab Innoc. XII in sua *Bulla*, quæ incipit *Nuper etc.* confirmatis. Omnia hæc in extensum affert *P. La Croix lib. 6. p. 2. n. 63.* Et signanter *n. 68.* legitur *Decretum*, ubi sic sancitum fuit: « Eleemosynas » manuales, et quotidianas ita demum Sacerdotes accipere possunt, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut nova quæ que onera suscipere valeant, alioquin omnino abstineant. » Sed cum inde quæsitum fuisset, an qui non satisfecerint oneribus susceptis, possint nova onera suscipere? eadem *S. C.* auctoritate ejusdem Urbani (vide *apud eundem Croix num. 98. ad undec.*) declaravit, *Decretum* non intelligi absolutè, sed Sacerdotes « posse » nova onera suscipere, dummodo infra modicum tempus possint omnibus satisfacere. »

Sed hic dubium fit, quantum temporis spatium intelligatur per

illud *modicum temporis*? Certum est 1. peccare Sacerdotem, si petitam Missam pro aliqua urgente gratia impetranda, putà pro felici partu, evadendo periculo, lite vincenda, ille omittat celebrare intra tempus celebrationi aptum. Ratio, quia (ut bene ait *Lugo d. 20. num. 45.*) circumstantia temporis tunc pertinet ad substantiam rei petitæ; unde, transacto eo tempore, meritò aiunt *Ronc. c. 6. q. 10. R. 2. et Tourn. t. 5. p. 691. in fine*, quòd Sacerdos tenetur stipendium restituere, etiamsi postea celebraverit. Imò rectè addit *Sporer* non sufficere, si stipendium restituatur, sed monendum esse insuper eum, qui stipendium dedit, de Missis tempore apto omissis. Certum est 2. quòd si quis tibi det elemosynam, ut celebres pro ipso in festivitate hodierna, peccas si postea Sacrum facias; quamvis admittat *Lugo d. n. 45.* posse illud facere die crastina. Certum est 3. te non peccare differendo, si dans elemosynam, audito impedimento, consensiat in dilationem, ut explicavit *S. C. l. c.* in responso ad 12.

Præcisus autem his casibus, laxè dixit *Peyrinus in Declarat. Const. 9. Urb. VIII.* modicam esse dilationem trium annorum, vel sex mensium, ut censuit *Arriaga*. Necnon nimiam putò dilationem trium mensium, quidquid dicant *Pasqual. qu. 965. Renzi c. 4. q. 50. et Tamb. in Meth. Cel. Miss. c. 1. §. 9. n. 4* qui malè citat pro hac opinione *Lugon. d. 21. n. 34. cum Led. et Villal.* nam ibi *Lugo* approbat doctrinam præfatorum AA. dicentium spatium tantum duorum mensium esse modicum; et sic etiam sentiunt *Garzia, Philib. Ripa, Cerbulus, etc. apud Salm. c. 5. n. 57.* idque colligunt ex *c. Præsentium. Caus. 7. qu. 1.* ubi Pastor, absens à sua Ecclesia per duos menses non dicitur suæ Ecclesiæ defuisse, et ex *Trid. s. 23. c. 1. de Refor.* ubi spatium duorum mensium modicum reputatur. Istæ paritates mihi non satisfaciunt: nihilominus probabile videtur id quòd dicit *Lugo p. n. 45.* nempe nequaquam peccare Sacerdotem, qui dicit Missam promissam infra duos menses, et hanc sententiam approbat etiam *Tourn. p. 791. v. Quæ autem*, asseritque esse communem, sic dicens: « Potest quis Missarum stipendia ad menses duos accipere, prout cum communi diximus antea de Oratione versu » Censuit. » Unde rationabiliter putat *P. Conc. t. 8. p. 469. n. 24.* dilationem duorum mensium non esse modicam, ex Declaratione *S. C.* ejusdem Conc. edita 17 Julii 1655, quam refert *Bened. XIV. (Notif. 56. n. 14.)* ubi imò dictum fuit, « modicum tempus » non reputandum spatium duorum vel trium mensium, sed intelligi infra mensem. » In Missis autem pro Defunctis dilationem unius mensis meritò gravem reputant *Salm. loc. cit. Pal. p. 13. n. 21. Esc. l. 21. n. 161.* et ab hac sententia non dissentiant *Sporer, Ronc. Tourn. et Croix l. c.* dum dicunt Missas pro Defunctis celebrandas citius quàm pro vivis.

Advertit autem *Tourn. l. c.* quòd, cum Missæ traduntur celebrandæ alicui communitati plurium Sacerdotum, tunc præsumitur, qui dat elemosynam pro multis Missis, velle citius eas celebrari. Hoc tamen non intelligendum, quòd omnes Sacerdotes il-

lius communitatis debeant se occupare in satisfaciendis huiusmodi Missis, sed quod non debeant tamdiu differre quandiu oporteret, si Missæ illæ uni committerentur. Hinc dico tunc posse totum numerum distribui in singulos communitatis, vel saltem in maiorem ejus partem, si illa numerosior sit; et hac distributione facta, tota communitas poterit intra tantum temporis satisfacere, quantum concederetur unicuique communicati pro sua rata satisfacienda. Bene enim ait *Holz. p. 89. n. 185.* quod has numerosas missas committentes facile prævidere possunt, quod communitas alias habeat obligationes.

Quæritur III. An Sacerdos omittens celebrare Missam peccet graviter, si stipendium pro illa acceptum non sit materia gravis? *Prima* sententia negat, et hanc tenent *Pat. p. 24. n. 2. Sporer tom. 3. p. 142. n. 353. Elbel pag. 132. num. 217. Renzi. l. 1. c. 4. q. 40. et Salm. c. 5. num. 39. cum Henric. Pell. Sanctio, Fagund. etc.* Ratio, tum quia gravitas materiæ hinc non est pensanda ex fructu spirituali Missæ, alias omittens quamlibet orationem promissam graviter peccaret; sed ex damno illato, quod in hoc casu per se non censetur grave, cum illud levi stipendio redimi possit; tum quia huiusmodi damnum spirituale non videtur grave in æstimatione hominum, cum ex omissione unius Sacri promissi non reputentur homines gravem injuriam pati. *Secunda* verò sententia probabilior affirmat, et hanc tenent *Holz. p. 83. num. 366. Croix l. 6. part. 2. num. 154. cum Aversa, Ronc. c. 6. qu. 10. R. 1. cum Passer. et P. Nav. Steph. ac Bonac. apud Salm. l. c.* Ratio, quia gravitas materiæ probabilius hinc est mensuranda non in ordine ad stipendium, sed ad fructum Missæ quo privatur eleemosynam tradens, cui ex huiusmodi privatione certè grave damnum infertur. Prout si v. g. dato exiguo stipendio tu fossorem conduceres, ut tibi aditum aperiat ad aquam pluviam in tuum agrum inducendam, non levis damni causa tibi erit, si operam suam ponere negligat. Nec valet dicere, quod tale damnum levi stipendio redimi potest; nam redimi utique posset, si alter qui stipem tradidit certior fieret de omissione Missæ; alias, si manet inscius, certè non poterit damnum illud redimere. Quod autem tale damnum in æstimatione hominum leve reputetur, hoc non satis probatur; interim de se grave est.

Quæritur IV. An autem peccet graviter omittens dicere unicam Missam gratis promissam? Affirmant *Conc. pag. 463. n. 9. Navarr. Ledes. et Bonac. apud Renzi c. 4. q. 40.* ob eandem rationem, ut supra, quia per talem omissionem grave damnum spirituale promissario infertur. Sed probabiliter negant *Croix lib. 6. part. 2. n. 175. Elbel p. 132. n. 218. Ronc. l. c. Sanch. de Matrim. l. 1. d. 6. n. 25. Diana part. 2. tract. 17. R. 9. v. Hinc etiam, Spor. pag. 142. n. 352. cum Caj. Mol. et Suar. ac Renzi. loc. cit. cum Fag. Portell. ac Pell.* Ratio est, vel quia simplex promissio non obligat sub gravi, ut hinc dicunt *Elbel et Sporer, contra* sententiam allatam *l. 3. n. 720.* quam tenent *Caj. Bonn.*

Salm. et Lugo de Contract. d. 23. n. 39. saltem, ut ait *Lugo*, nisi promittens expressè sub gravi se obliget. Vel quia, ut aiunt *Sanch. Ronc. Busemb. Croix, et Elbel*, promittens unam Missam non censetur gravem obligationem sibi imponere. Omnes autem conveniunt eum peccare graviter, qui omittit Missam debitam ex voto, aut præcepto Prælati: quia nemo dubitare potest hanc esse materiam gravem in voto, vel præcepto; vide *Salm. d. c. 5. n. 39.*

318. — « 5. Si quis det justum stipendium (id à consuetudine, » vel lege taxatum esse debet, aut si non sit, secundum *Sot. Ca- » jet.* est frugalis victus unius diei, quod *Suar. Laym.* et alii re- » probant, putantque sufficere mediam, vel tertiam partem sus- » tentationis diei), ut pro se dicatur Missa, non potest secundum » accipi ab alio, et pro duobus una tantum Missa dici. *Card. de » Lugo d. 19. n. 259.* Secus, si ambo dimidium tantum justi da- » rent, uti contra *Vasq. Reg.* et alios probabiliter docent *Sot. » Henr. Fill. Conc. Card. de Lugo l. c.* quod tamen jam est pro- » hibitum per Bullam Urban. VIII. V. *Dian. tract. 14. res. 7.* »

Hic autem ante advertendæ sunt duæ Propositiones damnatæ ab Alex. VII. *Prima n. 8.* dicebat: « Duplicatum sti- » pendium potest Sacerdos pro eadem Missa licitè accipere, ap- » plicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet » celebranti correspondentem, idque post Decretum Urba- » ni VIII. » Ratio damnationis est, quia applicatio fructus spe- » cialissimi valde incerta est, nam licet *Fill. tract. 15. cap. 4. n. 151.* et alii plures (ut ait *Croix lib. 6. pag. 2. num. 50.* qui id probabile putat *cum Aversa et Sporer pag. 12. num. 255.*) dicunt valde probabiliter posse applicari fructum specialissimum; attamen id negant *Laym. c. 2. n. 18. Lugo d. 21. n. 33. Tamb. §. 3. art. 68.* item *Suar. Vasq. Turr. et alii ap. Spor. n. 363.* quia sicut ex institutione Christi fructus generalis non potest alteri applicari, ita neque hic specialissimus. *Secunda* Propositio damn. n. 10. dicebat: « Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipen- » dium accipere, et Sacrificium unum offerre; neque etiam est » contra fidelitatem, etiamsi promittam juramento promissione » etiam firmata, danti stipendium, quod pro nullo alio offeram. »

319. — Circa taxam autem justii stipendii communiter dicunt *DD. (v. Suar. d. 58. sect. 2. Viva q. 5. art. ult. n. 2. Croix lib. 6. p. 2. n. 126. et Salm. c. 5. n. 4. ex Decreto S. C.)* stipendium justum Missæ non esse quidem victum unius diei, ut dixerunt *Sotus, et Cajet.*; nam Sacerdos præter actionem sacrificandi potest in reliquo diei se occupare in concionando, docendo, et similibus exercitiis licitis, ut lucretur integram sustentationem, sed esse illud quod taxatum est ab Episcopo, vel à consuetudine, vel saltem à viro prudenti, si desit taxa à consuetudine, vel ab Episcopo facta. Ita *Suar. l. c. Conc. tom. 8. p. 460. n. 2. Tamb. in Meth. l. 3. c. 1. §. 1. n. 2. et Bon. p. 8. n. 8. cum Coninch. Fill. Reg. et communi, ex Declaratione S. C. Concilii (apud Bened. XIV. Notif. 56. n. 10.)* edita die 15 Novemb. 1698, ubi dictum fuit: « Attendendam esse consuetudinem loci, vel legem Synodalem, »

» quatenus adsit : sin minus statuendam esse per Episcopum eleemosynam competentem ejus arbitrio.»

520. -- Dubitatur hic 1. An Regulares teneantur stare taxæ Episcopi sub gravi obligatione? Negat *Navarrus apud Tamb. loc. cit.* Sed omnino affirmandum, ut dicunt *P. Conc. pag. 461. n. 3. Viola l. c. n. 5. cum Vasq. Molina* et aliis communiter, ex *Decr. S. C. Conc. sub die 15 Jan. 1639*, quo sic sancitum fuit : « Eleemosynam pro qualibet Missa, per Regulares celebranda in eorum Ecclesiis, esse taxandam arbitrio Ordinarii juxta morem Regionis. » Ita *ap. eundem Bencd. XIV loc. cit.*

Dubitatur 2. an Episcopus possit prohibere ne detur eleemosyna pinguior taxa? Certum est 1. quod lex Episcopi, vel consuetudo taxans stipendium non prohibet quominus fideles possint dare majus, et Sacerdotes recipere minus, si velint, ut docent communiter *Suar. Vasq. Barb. etc. cum Salm. c. 5. num. 5.* Certum est 2. non posse Sacerdotes tale stipendium excedens exigere, quia hoc magna pareret scandala. Ita etiam communiter *Suar. d. 86. sect. 2. et Bonac. l. cit. n. 9. cum Corduba, Reg. et aliis.* Cæterum Episcopus id non potest prohibere, si eleemosyna sponte offeratur, ut docent *Lugo Resp. mor. lib. 5. dub. 18. Suarez loc. cit. Less. lib. 2. cap. 4. n. 37. et Bon. num. 11. cum Reg. Poss. etc.* ita decisum fuit à S. C. Concilii die 16 Jan. 1649 (apud *Bened. XIV, dict. Notif. 56. n. 11.*) contra Episcopum Pistoriensem, qui promulgaverat Edictum hoc prohibens, sed S. C. respondit : « Prohiberi non posse, ideoque moderandum » Decretum. »

Dubitatur 3. an Episcopus possit prohibere ne Sacerdotes accipiant stipendium minus justo (nota quod inferius stipendium in Italia sit argenteum, sive carolenus in nostro Regno) : Negant *Sotus de just. l. 9. qu. 6. art. 1. ad 2. Nav. c. 23. n. 106. D. Thom. 2. 2. q. 102. ar. 3.* Sed probabilius affirmant *Suar. l. c. Ronc. c. 6. qu. 1. R. 3. Bon. num. 9. cum Reg. Card. etc. ac Bened. XIV, dict. Notif. 56. n. 11.* ex Declaratione S. C. Concilii die 16 Julii 1689, ubi dictum fuit bene posse Episcopum prohibere, et imponere pœnam celebrantibus pro minori quantitate taxæ. Ratio, quia aliàs quodammodo vilesceret Missæ Sacrificium. Quapropter casu quo Episcopus id prohibet, omnino Sacerdotes tenentur ei obedire : certum enim est subditos teneri obedire Superiori præcipienti cum opinione probabilis, ut diximus *Tom. 1. l. 1. n. 98. v. Quid in dubio.* Opinio autem nostra non solum est probabilis, sed etiam probabilior auctoritate, et ratione. Quid autem, si ex hac prohibitione Sacerdos grave pateretur incommodum; vide dicta *Tom. 3. l. 4. nu. 47. v. Limitant.*

Casu autem, quo Sacerdos jam acceptarit exiguum stipendium pro Missis celebrandis ab uno, vel à pluribus (quiquid dicat *Busem. ut supra cum Soto, Con. Lugo, etc.*), non potest numerum Missarum minuere, nec unam Missam applicare pro duobus, qui singuli dimidium dederint stipendium, prout sancivit *Innocentius VII* in Bull. cit. incipiente, *Nuper etc.* (vide *ap. Croix*

lib. 6. p. 2. n. 64.) ubi confirmavit Decretum S. C. Concilii editum jussu Urbani VIII quo sic fuerat statutum : « Pro pluribus Missis celebrandis stipendia quantumcumque exigua, sive ab una, sive à pluribus personis collata fuerint, aut conferantur in futurum Sacerdotibus et Clericis, S. C. sub obtestatione divini judicii mandat » ut absolute tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint. » Hoc tamen sanè intelligendum, quando Sacerdos scienter acceptavit pro tali stipendio tot Missas celebrandas; secus si ignoranter, ut rectè dicunt *Tourn. loc. cit. v. Hic, et Ronc. c. 6. q. 4. R. 2. cum Laym. Barb. et Passer.* Sacerdos autem, qui promisit hæredi quam citò celebrare Missas pro testatore defuncto, credito stipendio in posterum solvendo, tenetur quidem celebrare ante stipendii solutionem, ut fidem servet, prout bene aiunt *Salm. de Contract. cap. 5. n. 157 cum Tap. Vill. etc.*

Dub. 4. an licitum sit pacisci de missarum stipendio? Negat absolute *P. Concina tom. 8. pag. 462. nu. 6.* eò quod Canones prohibent omnia pacta et conventiones circa stipendium Missæ, ut ex *cap. fin. de Pactis, cap. Si nos, de Simonia, etc.* Affirmant verò communiter *Less. lib. 2. cap. 35. n. 48. Pal. de Sim. p. 9. n. 1. Sanch. Cons. lib. 2. cap. 3. d. 11. n. 8. Roncaglia de Sim. cap. 2. q. 2. pag. 208. cum Laym. et Gutt. ac Salm. eod. tit. c. 5. n. 1. cum Maldero, Sanch. Soto, Villal. Ledes. etc.* Et hoc probabile videtur, si pactum sit de justo stipendio secundum taxam, vel consuetudinem, prout diximus *Tom. 1. lib. 3. n. 55.* Ratio, quia, licet stipendium non detur ut pretium Missæ, tamen, cum tribuatur ex justitia pro sustentatione Sacerdotis ut docet *D. Th. supra n. 316.* nihil obstat quòd possit in pactum deduci. Neque obstant Canones citati, eò quod ipsi vel usu abrogati fuerint, ut dicunt *Lessius, et Sanch.* vel quia intelligi debent de pactis illicitis, ut melius ait *Roncag. cum Glossa in dict. c. fin. de peccatis, v. Cessare,* qui dicit : « In spiritualibus omnis pactio illicita cessare debet. » Et hæc sola pacta circa celebrationem Missarum reprobantur à Trident. *sess. 22. de Obsero. in Cel. Miss.* ubi sancitur quòd Episcopi « importunas atque » illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes, prohibeant. » Ergo (bene ait *Lugo Resp. mor. lib. 5. d. 18. n. 7.* loquens de hoc textu Concilii) non postulationes justæ, sed exactiones illiberales, et importunæ (scilicet excedentes) prohibentur, quæ utique avaritiam sapiunt. Cæterum in hujusmodi pactionibus, quantum fieri potest, scandala caveri debent.

Dubitatur 5. Quomodo taxandum sit stipendium Missarum, quas reliquit testator? Si testator non taxaverit, tribuendum est juxta taxam; sin autem rectè censet *Ronc. q. 2.* taxandum esse ab Episcopo juxta morem loci, ut declaravit S. C. Concilii ad 5. (Vide *apud Croix num. 93.*) habita ratione, ut ait *Roncaglia,* hæreditatis pinguis vel tenuis.

321. — « 6. Qui pecuniam ab alio accepit, ut pro illo celebret, » aut fieri curet, per se loquendo, potest curare Missam per 8.

» alium bonum Sacerdotem dici, minus dando quam accepit. »
 « Dixi 1. *Per se*; quia Urbanus VIII, ob speciem turpis quæ-
 » tûs, id fieri vetuit. »

Dixi 2. *Bonum*; quia, si per malum curet, perditur fructus,
 qui est ex opere operantis. *Vid. Card. de Lugo. loc. cit.*

In Decreto S. C. Concilii approbato ab Urbano VIII, et
 confirmato ab Innoc. XII, (*Vide apud Croix. n. 66.*) sic sanc-
 » tum fuit: « Omne damnabile lucrum ab Ecclesia remove re vo-
 » lens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam
 » cum certa eleemosyna, ne eandem Missam alteri, parte ejus-
 » dem eleemosynæ sibi retenta, celebrandam committat. » Post
 hoc Decretum aliqui etiam contendebant licitum esse retinere
 partem eleemosynæ, celebratione alteri commissa, asserentes
 non fuisse hoc Decretum acceptatum. Ideoque præfatus Al. VII
 proscripsit proposit. 9 quæ dicebat: « Post Decretum Urbani
 » potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium
 » satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii
 » sibi retenta. » Hinc noster SS. P. Benedict. XIV, in sua Epist.
 Encyclica emanata die 30 Junii 1741, quæ incipit *Quanta cura*,
 (*vide initio Tomi noni n. 1V.*) ut metu pœnæ facilius ab hu-
 jusmodi turpi quæstu fideles amoveret, præcepit Ordinariis, ut
 per edictum notum facerent, « quemcumque (verba sunt Epis-
 » tolæ) qui... stipendia majoris pretii pro Missis celebrandis,
 » quemadmodum locorum consuetudines, vel Synodalia Statuta
 » exigunt, colligens Missas, retenta sibi parte... eorumdem sti-
 » pendiorum acceptorum, sive ibidem, sive alibi, ubi pro Mis-
 » sis celebrandis minora stipendia tribuuntur, celebrari fecerit,
 » laicum quidem, præter alias arbitrio vestro irrogandas pœ-
 » nas, excommunicationis pœnam, Clericum verò, sive quem-
 » cumque Sacerdotem pœnam suspensionis ipso facto incurrere,
 » à quibus nullus per alium, quam per nos ipsos, seu Romanum
 » Pontificem pro tempore existentem, nisi in mortis articulo con-
 » stitutus, absolvi possit. »

Ab hac tamen prohibitione excipiunt I. *Roncag. cap. 6. q. 8.*
R. 2. v. Secundo, cum Passer. Tamb. Meth. Miss. lib. 3. c. 1.
§. 5. n. 13. Salm. c. 5. n. 15. cum Dicast. et Diana, item Pas-
qual. ac Mendo apud Croix lib. 6. p. 2. n. 133. (et probabile
 putat *Viva in dicta prop. 9. damnata* ab Alex. VII. *n. 8.*) casum
 quo aliquis daret majorem illam stipem, non tam intuitu Missæ
 quam amicitiae; paupertatis, gratitudinis, propinquitatis etc.; po-
 test enim tunc Sacerdos excessum retinere, committendo alteri
 Missæ celebrationem. Hoc verò non admittit *Croix l. c. cum Sthe-*
phano, nisi dans eleemosynam hunc suum specialem affectum ver-
 bis expresserit: sed hæc limitatio superflua videtur, si ex cir-
 cumstantiis moraliter constet eleemosynam præstitam fuisse in-
 intuitu personæ.

Excipiunt II. *Cont. Tourn. tom. 5. pag. 190. q. 7. Ronc. l. c. v.*
Hæc. Viva l. c. n. 7. et Tamb. §. 5. n. 14. casum quo Sacerdos, cui
 committitur celebratio, liberaliter et omnino sponte tibi condo-

net excessum illum; tunc enim licitè posses retinere; sicut enim
 ille potest totum remittere, sic et partem. Veruntamen hoc mi-
 nimè admittendum, si tu indices majus pretium acceptum, et
 Sacerdotem reges ut remittat; vel ab eo quæras an consentiat,
 ut tu partem retineas; tunc enim nequis eam retinere, etiamsi
 ille annuat; nam hoc in præfata Bulla Bened. XIV asseritur
 tanquam execrabilis abusus vetitus à pluribus Pontificibus, qui
 « decretum voluerunt (verba Bullæ) nimirum à quolibet Sa-
 » cerdote, stipendio majoris pretii pro celebratione Missæ ac-
 » cepto, non posse alteri stipendium minoris pretii erogari, etsi
 » eidem Sacerdoti celebranti, et consentienti (nota) se majoris
 » pretii eleemosynam accepisse indicasset. »

Excipitur III. Beneficiarius, qui bene potest committere alteri
 Sacerdoti celebrationem Missæ debitam pro Beneficio, tradito
 stipendio congruo juxta morem loci, sine eo quòd tradat totam
 ratam fructuum correspondentem celebrationi illius diei. Ita com-
 munitur *Croix lib. 6. n. 131. Ronc. c. 6. q. 8. R. 2. Viva in dict.*
prop. 9. n. 9. Suar. d. 86. sect. 3. Pal. p. 14. nu. 9. et Salm. c. 5.
nu. 13. cum Sa, Vasq. Laym. Bon. et aliis. Et patet ex Decreto
 S. C. approbato ab Innoc. XII in sua Bulla *Nuper* (ut dixi-
 » mus *n. 8.*) ubi dictum fuit, Decretum Urbani « non habere lo-
 » cum, sed satis esse, ut Rector Beneficii, qui potest missam
 » per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemosy-
 » nam congruam, secundum morem Civitatis vel Provinciæ,
 » nisi in fundatione Beneficii aliud cautum fuerit. » *Vide apud*
Croix. n. 96.

Idem licet Capellano amovibili, ut dicunt *Viva n. 9. Ronc.*
Lugo d. 21. n. 30. Holz. pag. 83. n. 363. v. Dixi, cum aliis pas-
 sim; et die 15 Martii 1745 confirmatum fuit à S. C. Concilii
 per Decretum, quod egomet observavi, ubi dictum fuit id lice-
 re, « modò pro Capellania certi redditus sint annuatim constituti,
 » et perpetuò Capellano assignati; secus verò, si hujusmodi
 » Capellano pro qualibet Missa celebranda certa detur eleemo-
 » syna. » Idem licet illi, cui commissa est celebratio Missæ per-
 petuæ, ut dicunt *Viva n. 9. Croix n. 131. cum Gob. et Pasqual.*
 Et idem dicunt *Tamb. n. 10. cum Riccio, et Ronc. dict. qu. 8.*
v. Tertio, cum Passerin. Ant. de Spir. S. et aliis, de Sacerdote,
 cui commissa est celebratio ex pingui legato, ad vitam ipsi relicto
 cum onere Missarum. Ratio omnium horum est, quia Decreta
 prohibentia retinere partem stipendii, tantum loquuntur de Mis-
 sis manualibus.

Hic autem bene advertunt *Croix n. 132. Pasq. q. 976. et Conc.*
p. 466. n. 15. quòd si tradatur eleemosyna pinguior Sacerdoti
 singularis pietatis fama prædito, is nec etiam tradito eodem sti-
 pendio poterit alteri committere Missam, nisi similis probitalis
 habeatur, vel nisi aliqua causa excuset. Hoc tamen ait *Conc.*
 non videri esse mortale, quia major devotionis fervor tanti com-
 muniter non est, ut variatio celebrantis gravem inducat cul-
 pam; sed melius dicit *Croix*, id quidem non facilè damnandum

de mortali, sed aliquando bene posse accidere, aliquem graviter ferre, quod Missa per alium celebretur, et tunc erit mortale.

522. — Dubitatur 1. an qui retinet partem stipendii, juxta propositionem damnatam, ut supra, non solum peccet, sed etiam teneatur ad restitutionem. Prima sententia negat, et hanc tenent *Suar. d. 88. sect. 3. Pal. p. 14. n. 9. et Bon. d. 4. q. ult. p. 8. n. 18. cum Sa, Nav. Vasq. Fill. Possev. Rostr. Reg. et aliis*, eamque probabilitate non carere dicit *Viva in dict. prop. q. n. 6.* Ratio, quia accipiens stipendium jam acquirit illius dominium, et licet acquirat cum onere dicendi Missam, huic tamen bene per alium jam satisfacit. *Secunda* verò sententia tenenda, quam prius docuerunt *Dian. p. 2. tr. 14. res. 10. et Escob. lib. 22. n. 621. cum Major. Arag. Ledesma, etc.*, et post propositionem damnatam Recentiores communiter tenent ut *Vidal. in dict. prop. 9. Corrella ib. n. 64. Croix lib. 6. p. 2. n. 135. Sporer p. 146. n. 369. Conc. tom. 8. p. 474. n. 10. Holzm. p. 82. n. 365. Cont. Tourn. p. 790. q. 7. Mazotta tom. 2. p. 429.* hancque ad minus probabiliorem putat *Viva l. c. contra Bordon.* Ratio 1. deducitur ex ipsa Propositione damnata: cum enim ipsa dicebat posse Sacerdotem per alium satisfacere, parte stipendii sibi retenta, sequitur veram esse propositionem contradictoriam, nempe quod non possit satisfacere; satisfactio autem non solum respicit honestatem actus, sed etiam justitiam; qui ergo non satisfacit obligationi justitiæ, tenetur ad restitutionem. Ratio 2. quæ fortius urget, est, quia, tametsi Sacerdos eleemosynam accipiens acquirat ejus dominium, illud tamen non aliter acquirit, nisi juxta voluntatem dantis; voluntas autem dantis est, non solum ut Missa celebretur, sed ut celebretur tali stipendio; cum enim pinguem tradat stipem, ea intentione dat, ut uberiorem fructum ex Missa celebranda percipiat; ergo qui, tradito minori stipendio, per alium celebrari curat, peccat contra justitiam, non quia defraudat fructu Missæ dantem eleemosynam, fructum enim jam hic percipit ex sua ante habita pia dispositione, sed quia non exequitur dantis intentionem, qua vult ut illa Missa, unde percipit fructum, tali stipendio celebretur, et quia hujusmodi intentio intrat in substantiam contractus, ideo, si Sacerdos partem stipendii retinet, injustè contra dantis voluntatem retinet.

Cui autem eo casu fieri debeat restitutio? *Croix l. c. cum Pasqual.* dicit posse fieri vel danti eleemosynam, vel Sacerdoti celebranti; sed communius, et probabilius censent *Tournely, Holzm. et Sporer l. c.* restitutionem faciendam esse celebranti, quia, translato in eum onere, etiam jus ad integrum stipendium juxta voluntatem Domini transfertur.

Dubitatur 2. An Procurator vel Executor testamenti, curans celebrari alibi Missas sibi commissas, ubi minor est taxa, possit excessum sibi retinere? Affirmant *Tamb. de Meth. Missæ l. 3. c. 1. §. 5. n. 15.* quia excessus ille erit fructus suæ industriæ. Sed meritò hoc communiter reprobant *Concina tom. 9. pag. 464. n. 12. Viva in prop. 9. damn. ab Alex. VII. n. 8. Renzi. c. 4. q. 45.*

Diana p. 10. tr. 16. R. 68. et Ronc. c. 6. q. 8. R. 2. v. Nullatenus, cum Passer. Ratio, tum quia talis Procurator turpem faceret quæstum ex eleemosynis: tum quia nullum is titulum habet, quo lucrum illud sibi retineat, cum nunquam dominium illarum eleemosynarum acquisierit.

Dubitatur 3. an Sacerdos colligens eleemosynas pro celebrandis Missis, possit aliquid retinere pro suo labore, si Missæ non tradantur ipsi ut ab ipso celebrentur? Negant *Conc. p. 465. n. 13.* dicitque hoc vetitum esse *Bulla Bened. XIV.* ex verbis supra citatis *n. 321. v. In Decreto.* Affirmat tamen *Viva l. sup. c.* si talis Sacerdos moderatam retineat mercedem juxta rationem sui laboris. Idque non videtur improbabile, si ille ad hoc munus sit destinatus, et suus labor verè mercedem mereatur; tunc enim hujusmodi merces ei debetur ex naturali æquitate, et ex voluntate ipsorum eleemosynas offerentium. Pontifex autem censetur tantum eos damnare voluisse, qui ex industria eleemosynas colligunt, ut ex eis turpem faciant quæstum, nempe colligendo stipendia præscripta in uno loco, et alibi Missas curando celebrari, ubi eleemosynæ sunt minoris pretii, quam illic ubi excipiuntur.

Dubitatur 4. an Sacerdos, cui hodie offeruntur tres julii ut celebret, possit procurare, ut alius celebret pro ipso, promittens die crastina celebrare pro illo, qui pro sua crastina Missa accipit unum julium? Affirmant *Croix l. 6. p. 2. num. 134. et Mazot. t. 2. p. 430.* quia hoc non esset retinere partem pretii, quod Pontifex damnavit, sed tantum permutare Missas, et dies. Rectè verò negat *Conc. p. 466. n. 16.* quia hoc non posset excusari à specie turpis mercimonii; meritò tamen id non audet damnare de peccato gravi: et an paupertas possit ab omni culpa excusare, se remittit prudentum judicio.

Dubitatur 5. an administratores Ecclesiarum ex eleemosynis datis propter Missas possint aliquid retinere pro expensis altarium, inservientium, luminum, etc. S. C. Concilii in Decreto confirmato ab *Innoc. XII ad n. 7.* (vide ap. *Croix l. 6. p. 2. n. 95.*) sic respondit: « Permittendum non esse, ut loca pia, seu illorum administratores ex eleemosynis Missarum celebrationum ullam utcumque minimam portionem retineant ratione expensarum in Missarum celebratione, nisi alios non habeant redditus: et tunc nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantum Missæ Sacrificio necessario sunt subeundæ. » Et hinc advertit aliud Decretum ejusdem S. C. editum die 6 Julii 1726 (ut habetur apud *Bened. XIV. Notif. 56. n. 13.*) ubi statutum fuit: « Archiepiscopatum non teneri ad ministranda utensilia iis, qui celebrant in sua Ecclesia ex obligatione Beneficii, sive Capellanæ. Quoad Missas verò adventitias teneri ad dictam subministrationem; quatenus permittat eas in sua Ecclesia celebrari, nec teneri ad has Missas adventitias admittendas, nisi solutis utensilibus per celebrantes. »

323. — « 7. Beneficiati, etiam Curati, ad Missas obligati, » possunt pro iis accipere stipendium, et applicare cui volunt; » quia non semper habent obligationem applicandi ad certam » intentionem; nisi tamen contrarium constet, ut de Missa » Conventuali docet *Bonac.* Ita *C. de Lugo d. 81. s. 1. n. 21. et » Suar. Vasq. etc. contra Gavant. Barb. et Dian.* qui negant de » Parocho: refertque *Dian. p. 4. t. 4. R. 232.* determinasse » Congregationem *Card.* quòd ei non liceat pro Missa accipere » eleemosynam manualet, quando tenetur celebrare; de Missa » tamen Conventuali, contra *Bon. etc.* ipse affirmat *p. 5. t. 13.* » ex aliis tribus. »

324. — Quæritur I. An qui alicubi tenetur celebrare sine expressa obligatione applicandi Missas, possit aliud stipendium recipere? Respondetur: Si in fundatione Beneficii, vel Capellanice expressum sit non esse obligationem applicandi pro fundatore, certè poterit aliud stipendium accipere, prout habetur ex Decreto S. C. Concilii edito die 13 Julii 1630 (*ap. Bened. XIV, Notif. 56. n. 8.*) ubi sic dictum fuit: « Quando in » fundatione Beneficii, seu Capellæ expressè cautum est non » teneri celebrantem ad applicationem Sacrificii, eo casu poterit » celebrans accipere novum stipendium, et unica Missa satisfacere obligationi Beneficii, seu Capellæ, et item danti novum stipendium. » Et huic simile Decretum affert *Merati p. 3. tit. 12. n. 4.* editum 13 Febr. 1630. Secus verò dicendum, contra *Busemb.* et alios, ut supra, si in fundatione nihil fuerit expressum, ut habetur ex Decreto ejusdem S. C. approbato ab *Innoc. XII (apud Croix n. 92. ad 4.)* ubi dicitur: « Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione Beneficii, seu Capellæ, legati, aut salarii, si eleemosyna pro aliis » etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa » utrique obligationi satisfacere. » Et (quidquid respondeat *Lugo d. 21. n. 12.*) Decretum hoc clariùs explicatum fuit alio Decreto ab eadem S. C. die 18 Martii anno 1686 (*ap. Bened. XIV l. c. n. 9.*), ubi decisum fuit teneri celebrantem applicare pro anima testatoris, semper ac in fundatione nulla sit adjecta declaratio, ad ejus suffragium applicandum sit Sacrificium. Et idem declaratum fuit ab eadem S. C. 6 Febr. 1627 (vide *ap. eundem Bened. n. 8.*) de Capellanis « Confraternitatum, et Monialium qui celebrant, ut Confratres, vel Moniales, satisfaciunt præcepto audiendi Missam. »

Hic autem notandum aliud Decretum ejusdem S. C. emanatum 7 Julii 1686 (vide *apud Pitonum in Constit. pro Paroch. n. 1697.*) ubi dictum fuit, quòd Capellani et Beneficiati celebrantes pro Capellanice, seu Beneficii fundatore, non tenentur Missas celebrare tempore quo capitale dotis assignatæ est otiosum et infructiferum, sine eorum culpa. Et novissimè hoc idem confirmatum fuit die 8 Augusti 1705 *apud eundem Piton.*

Fit dubium, an circa onera Missarum, et conditiones in fundatione appositæ possit dari præscriptio (Affirmant *Laym.*

2. 3. *tr. 1. c. 8. n. 13. cum Nao.* item *Tamb. Meth. Miss. l. 3. c. 7. §. 1. n. 1. et apud Croix l. 4. num. 852. Pelliz. Hurt. Pasqual. et Gob. cum Rota Rom.* ut *ibid.* testatur *Tuschns.* Ratio, quia præscriptio legitima valet contra quaecumque jus; nec exceptio reperitur in jure, quòd circa onera Missarum non detur præscriptio. Ex his autem auctoribus alii ut *Tamb. etc.* requirunt, ad præscribendam præfata onera, spatium 20 annorum cum titulo, et 30 sine titulo. Alii verò ut *Pasqual. Tuschns, etc. apud Croix,* dicunt requiri 40 annos, cum agatur contra bona Ecclesiæ, juxta dicta *Tom. 2. l. 3. n. 510.* Sed quidquid sit de hoc, veriùs videtur nullo modo posse præscribi onera Missarum, et conditiones à fundatoribus requisitæ; tum quia (ut ait *Conradus l. 2. c. 10. n. 90.*) primæva fundatio majorem habet vim, quam consuetudo; tum quia in Beneficiariis difficulter præsumi potest bona fides, cum ipsi facillè præsumantur ex fundatione cognovisse leges Beneficii, tum denique (et hæc ratio est potior), quia in *Trid. sess. 25. de ref. c. 5.* sic sancitum fuit: « Quando igitur ex » Beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut » aliis constitutionibus qualitates aliquæ requiruntur, seu certa » illis onera sunt injuncta in beneficiorum collatione, seu in » quacumque alia dispositione, eis non derogetur. » Ergo qualitatibus requisitis ex fundatione, et oneribus injunctis, sive in collatione, sive in quacumque alia pia dispositione, statuit Concilium nunquam derogari posse. Accedit Bulla Pii IV, quam confirmans *Trid.* irritat quidquid contra illud factum fuerit; clausula autem Decreti irritantis ligat etiam ignorantes, et in causis beneficialibus inficit titulum et possessionem, ut dicit *Croix l. 4. n. 657. cum Garc. Nicol.* et aliis comm. Accedit Bulla *Innoc. XIII, Apostolic. Ministerii* (ampliata à *Ben. XIII* per totum Orbem alia Bulla, *In Supremo*), ubi n. 27. dicitur, quòd quæcumque præscriptio etiam centenaria et immemorabilis non datur contra ea, quæ in *Conc. Trid.* præscripta sunt.

Quærit. II. Quibus diebus teneatur Parochus applicare Missam pro populo? Ante Sanctionem SS. N. P. *Bened. XIV,* de qua mox infra dicemus n. 325. olim plures adfuerunt sententiæ: Prima sententia dixit teneri quotidie, si reditus sint pingues; si verò tennes, teneri tantum diebus festis. Ita *Ronc. de Sacrif. Missæ c. 2. q. 8.* et probat ex pluribus Decretis S. C. id decernentibus; et hoc, etiamsi Parochus non habeat congruam; nec satisfieri, ait *Ronc. cum Passer.* si applicetur pro populo Missa conventualis, cum hæc sit applicanda absolutè pro benefactoribus, ex *cap. Cum creatura, de celebrat. Miss. cum Pignatell.* Secunda verò sententia dixit i. nullum esse dubium, quòd aliquoties in anno teneatur Parochus jure divino celebrare pro populo, ut *Salm. de Sacrif. Miss. c. 5. n. 46. cum Laym. Barbos. Conc. et communiter;* et infertur ex *Trid. s. 23. c. 1. ubi:* « Cum » præcepto divino mandat sit omnibus, quibus animarum cura » commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, » etc. » Dixit 2. è converso non teneri Parochum de se quotidie

pro populo Missam applicare; nam sic teneretur quotidie celebrare, quod nullibi præceptum est. Ita *Salm. ibid. n. 50.* cum *Suar. Vasq. Barb. Bon. etc.* Imò, præciso pacto, consuetudine, aut Synodo in contrarium, dicunt *Nav. Suar. Barb. et alii cum Salm. n. 52.* nec omnibus diebus festis teneri pro populo celebrare, sed tantum aliquoties in anno, arbitrio prudentum, ut *Salm. n. 52.* vel in præcipuis festis Domini, et diebus Dominicis, aut saltem semel in hebdomada, ut *Bonac. Tertia* sententia dixit, quòd ex vi Parochiæ non teneatur Parochus applicare fructum Missæ specialiter pro ovibus. Ita *Pal. tr. 22. disp. unic. part. 13. n. 7. cum Nav. Suar. Vasq. Coninch. Nav., etc. item Lug. Reg. Steph. et Gob. apud Croix,* qui probabilem putat *l. 3. part. 5. n. 762.* Ratio istorum, quia officium Curati est pascere oves verbo, exemplo, Sacramentorum administratione, et sacrificii dispensatione; hoc autem dixerunt fieri, si illud generali tantum applicatione pro omnibus fidelibus, et præcipue interessentibus applicatur, et ita censuerunt intelligendum esse Tridentinum. Hinc intulerunt pro omnibus illis Missis posse quotidie Parochum accipere stipendium, nisi tamen ex fundatione, aut consuetudine, vel Prælati præcepto aliàs teneatur pro populo sacrificare.

525. — Verum hodie ex Epistola Encyclica SS. nostri Pontificis Bened. XIV, edita die 19 Augusti 1754, quæ incipit: *Cum semper* (vide in initio *g. Tomi n. 5.*) sancitum habemus omnes Parochos teneri applicare Missam pro populo saltem in diebus festis, etiamsi congruam non habeant, his verbis: «Ista mens nostra, et sententia est, sicuti etiam pluries à prælatu datis Congregationibus iudicatum fuit, ac definitum, quòd omnes, et singuli, qui actu animarum curam exercent, et non solum Parochi, aut Vicarii seculares, verum etiam... Regulares... æquè teneantur Missam Parochialem (omnibus diebus festis, ut infra) applicare pro populo ipsorum curæ commisso.»

Et quia alii allegabant non habere congruos redditus, alii dicebant contrariam alicubi esse consuetudinem: «Nos autem (sic) præscribit et loquitur Pontifex ad præcedentes prædictæ Congregationis Concilii resolutiones nostram approbationem et confirmationem extendimus; et quatenus opus sit, auctoritate Apostolica iterum tenore præsentium decernimus, et declaramus, quòd, licet Parochi, seu alii, ut supra... congruis redditibus destituantur, quamvis memorabili consuetudine in eorum Parochiis obtinuerit, ut in Missa pro populo non applicaretur, eadem nihilominus omnino in posterum ab ipsis debeat applicari.

«Et quamvis (additur) aliàs à Congregatione Concilii responsum fuerit, Parochum nempe pinguis redditibus dotaturum quotidie pro populo celebrare et applicare debere, etc. tamen cum nobis perspectæ sint controversiæ supra hoc ipso exortæ, idcirco opportunum censemus declarare nobis abundè satis esse posse, dum ii, qui animarum curam exercent, sacrifici-

cium Missæ pro populo celebrent, atque applicant in Dominicis, aliisque per annum diebus festis de præcepto.»

Item declarat ibi Pontifex hoc valere etiam pro iis locis et diebus, in quibus populus Missæ interesse debet, at aliunde servilibus operibus vacare potest. Proinde casu quo aliquis Parochus sit adeo pauper, ut vivere cogatur ex eleemosynis Missarum, facultatem concedit Episcopis cum eo dispensandi, ut ipse possit etiam diebus festis Missam applicare pro eleemosynam offerentibus, modò intra eandem hebdomadam Missas omissas pro populo applicet. Et quoad Oeconomos, qui deputantur ad curam animarum, vacante Ecclesia Parochiali, tribuit Episcopis facultatem assignandi illis congruam portionem ex fructibus Parochiæ pro onere celebrandi pro populo diebus festis, licet ipsi fructus ad Camera Apostolicam pertineant, et quamvis portio jam eis sit assignata, juxta Constitut. S. Pii V, sed non sit sufficiens.

526. — Deinde decrevit Pontifex sua Apostolica auctoritate, «ut Missa conventualis, quæ singulis diebus canitur à Clero prædictarum Ecclesiarum, pro earumdem benefactoribus quotidie applicetur, respiciendo benefactores in genere cujuslibet Ecclesiæ.» Et hoc, quavis consuetudine non obstante. Nisi autem alicubi adsit consuetudo applicandi pro benefactoribus Ecclesiæ primam, et etiam secundam Missam conventualem, declarat non esse obligationem applicandi secundam, modò in *Memento* secundæ Missæ pro defunctis fiat ipsorum commemoratio.

In fine autem hujus Bullæ loquitur Pontifex de obligatione Canonorum canendi, aut psallendi in Choro, aliàs restituendi fructus Præbendarum, et distributionum, si tantum assistant, et non psallant aut canant; quo improbabilis reddidit opiniones oppositas. Vide de hoc dicta *T. 2. l. 3. n. 675. v. dub. 3.*

Postquam autem hæc notavi, alia insurrexit quæstio, quam apud nullum Auctorem usque adhuc discussam, neque inditam inveni, scilicet an Parochus infirmus (sive Episcopus, nam quod dicitur de Parocho, fortius dicendum est de Episcopo), si non possit celebrare pro populo per seipsum, teneatur celebrare per alium? plures Doctos super hoc dubium consului; alii negarunt dicentes hanc obligationem celebrandi pro Populo includi in obligatione orandi pro Populo, quam habet Parochus; at cum obligatio hæc orandi sit merè personalis, sicut Parochus impeditus orare pro Populo, non tenetur per alium orare, ita impeditus celebrare nec tenetur celebrare per alium. Sed ego cum aliis oppositum censeo omnino tenendum. Ratio, quia Parochus non solum tenetur celebrare pro Populo, sed etiam Missam Populo applicare, ut idem Papa Benedictus declaravit an. 1744 in eadem Bulla, *Cum semper* (Vide *to. 1. sui Bullarii*). Idque procedit juxta effata S. Pauli (*Hebr. 5. 1.*): «Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis.»

Et deinde idem confirmat *vers.* 3. dicens : « Et propterea debet, » quemadmodum pro Populo, ita etiam et pro semetipso offerre pro » peccatis. » Obligatio autem Pastoris orandi pro Populo est equidem personalis, sed obligatio applicandi Populo fructum Missæ simul est personalis (quia si potest celebrare per seipsum, nequit celebrare per alium), et etiam realis, cum sit una ex obligationibus muneris Pastoris annexis, prout dictum fuit in Concilio Tridentino *sess.* 23. *de Reform. c.* 14. ubi mandatum fuit Sacerdotibus curam Animarum habentibus Missas celebrare *tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant.* Onus autem hoc offerendi Missas pro Populo est ex præcepto Divino, ut idem Concilium expressit *cit. sess.* 23. *cap.* 1. ubi dicitur : « Cum præcepto Divino mandatum sit omnibus, quibus Animarum cura » commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, » verbiq; Divini prædicationes etc. » Illud autem præceptum Divinum habetur apud Joannem (21. 17.) : *Pasce oves meas.* Sicut igitur tenetur Pastor suas oves pascere prædicatione, Sacramentorum administratione, correptione etc., sic etiam tenetur pascere applicando eis fructum Sacrificii; quapropter, sicut Pastor impeditus prædicare, vel Sacramenta administrare, tenetur prædicare et administrare Sacramenta per alium; ita impeditus applicare per seipsum Populo Missam, tenetur per alium applicare Sacrificii fructum, quod est pasculum utilius, quo Populum juvare potest.

Si autem Parochi, et omnes quibus cura Animarum commissa est, tenentur in Dominicis et Festis de præcepto Missam celebrare, et applicare pro Populo; tantò magis ad id tenentur Episcopi, tanquam principaliòres Animarum Pastores. Non autem ad hoc tenentur quotidie, quidquid dicatur in *cap. Quoniam de Privileg.* nam eodem *cap.* dicitur, quòd Divina celebratio Missæ, vel auditio (quoad Episcopos) est tantum de decencia, non verò de obligatione. « Quoniam (verba textus) Episcopi, » eorumque superiores, se habent diversis ex causis à suis Ecclesiis, et Diocesisibus absentare frequenter, nec possunt semper commodè ad Ecclesias accedere pro Missa celebranda, vel audienda in ipsis, sine qua eas transire non decet (nota non decet) absque causa rationabili ullam diem : præsentì Constitutione indulgemus eisdem, ut Altare possint habere viaticum, et in eo celebrare, ac facere celebrare, ubicumque absque interdicti transgressione illis permittitur celebrare vel audire Divina. »

527. — « 8. Qui stipiendum pro Sacro accepit, tenetur dicere Missam pro defunctis, vel votivam, vel in hoc, aut isto altari, prout pecuniam offerens petivit (quantum tamen rubricæ permittunt, quibus neglectis, Ecclesiæ ordinem invertere, ob alterius devotionem, non convenit) quia ob ejus devotionem, et speciales orationes, major fructus provenire solet. Si tamen aliter faciat, non erit grave; imò nullum, si fiat justa de causa. » Vid. *Dian. de celebr. Miss. R.* 29 et 31. *Card. de Lugo l. c. n.* 35.

528. — « 9. Is, qui quoad locum, tempus, intentionem, qualitatem Missæ non satisfacit, sine justa causa, voluntati fundatoris, peccat; et quidem graviter, si sæpe faciat, est contentiant hæredes : cum ii in hoc voluntati testatoris non possint derogare, ut docent *Sylo. Nav. Azor. etc.* Episcopus tamen potest in hoc dispensare ex causa ut habent *Henr. Sylo. et Tamb.* Quòd si quis quoad locum impediatur, tenetur in alio, ut habent *Azor. t. 1. l. 10. cap. 14. et Sa, v. Missæ. Dian. l. c. R.* 29. ubi docet ex *Nav. Rodr. Fag. et Azor.* esse mortale celebrare in alio templo vel altari, quam quis tenetur : quod negat *Card. de Lugo*, si rarò, et ex causa fiat. Vid. *n.* 36. Imò nec esse veniale, si obligatus quotidie celebrare, rarò, et ex rationabili causa celebret alibi. Similiter *Tamb. de exped. sacr. l. 3. c. 2.* excusat à mortali eum, qui uno, alterove die singulis mensibus alibi celebrat, nisi tamen teneatur celebrare in altari privilegiato; notatque posse Sacerdotem contra hoc onus Missarum, v. g. certum earum numerum præscribere annis 30 si adsit possessio, titulus, et bona fides. »

529. — Notandum igitur I, circa locum celebrandi, quòd si Capellanus celebret in alia Ecclesia, vel altari, vel hora, quam à fundatore est constitutum, peccet mortaliter. Ita communiter *Lugo de Sacram. d. 21. n.* 36. *Pal. tr. 13. d. 1. p.* 6. *n.* 26. *Tourn. tom. 5. p.* 773. *Salm. de Sacram. Miss. c. 5. n.* 17. *cum Nav. Azor. etc.* Modo id faciat sæpius, aut sine causa, aut sine dispensatione, et modò fundator altare illud destinaverit ob gravem causam. Dixi sæpius, nam peccabit tantum venialiter, si faciat rarò, putà si semel vel bis in mense; et facilius, si mutabit tantum altare, et non Ecclesiam. Item dixi sine causa, nam minimè peccabit, si celebrabit alibi ex justa causa, putà si altare sit execratum, vel quia egressus à sacristia viderit illud ab alio occupatum. *Lugo loc. cit. Salm. n.* 20. *ac Elbel de Sacram. Missæ num.* 216. *cum Henr. etc.* Item dixi sine dispensatione; nam bene potest Episcopus dispensare, ut celebretur in alio loco, ex rationabili causa, putà ob utilitatem propriæ Ecclesiæ, applicationem studii, infirmitatem, aut negotium, aut nimiam molestiam adeundi Ecclesiam, et similia, ut dicunt cum *Bus. Pal. loc. cit. n.* 27. *Conc. t. 8. p.* 470. *n.* 28. *Croix lib. 6. p.* 2. *n.* 120. *cum Pasq. Salm. n.* 19. *cum Henr. Barb. Ant. à Sp. S. Ronc. de Sacrif. Miss. c. 8. q.* 6. *R. 2. cum Passer. et Ricc. Tamb. in Meth. Cel. Miss. l. 3. c. 2. §. 2. n.* 1. *Mazzot. tom. 3. p.* 188. qui vocat communem. Ratio, quia in tali dispensatione voluntas testatoris tantum in accidentibus omittitur, et altiori bono compensatur; licet enim Tridentinum *sess.* 25. *c. 5. de Ref.* prohibeat mutari qualitates fundationum, istas tamen Episcopi voluntates testatorum interpretando, bene reducere possunt ad æquitatem; ita *Mazzot. et Croix ll. cc. cum Pasq.* Tantò magis, quia idem Concilium *sess.* 25. *c. 4.* expressè concedit Prælati in quibusdam casibus, etiam omnino commutare ultimas voluntates. Rectè tamen *Croix, et Pasq.* dicunt in nostro casu non posse dispensare Episcopos, si